

ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ

Проблема ефективної протидії корупції належить до найбільш гострих і складних завдань, що стоять нині перед українською державою. У рейтингу країн за рівнем корупції у 2016 році Україна посідає 142 місце зі 174 країн світу. Найменш корумпованою країною є Данія, а найбільш корумпованою – Сомалі [1].

Корупція вражає життєво важливі інститути суспільства, породжує глибоку недовіру громадян до влади, становить загрозу не тільки економічному, а й соціальному прогресу України в цілому. Корупція негативно впливає на всі сторони суспільного життя: економіку, політику, управління, соціальну і правову сферу, громадську свідомість, міжнародні відносини. Корупція викликає важкі наслідки для всіх верств українського суспільства, деморалізує громадян і руйнує їх довіру до держави, формуючи тіньову парадержаву.

Існує безліч визначень корупції, але повної ясності і правової точності немає. Згідно Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р., корупція – це використання особою, відповідальною за корупційні правопорушення, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки / пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка / пропозиція чи надання неправомірної вигоди відповідальній особі або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [2].

Природу сучасної корупції пояснюють по-різному. Одні бачать причину в поганих законах, які посилюють деградацію особистості. Ще більше число фахівців вважають головною причиною чисельну армію чиновництва, бюрократизацію суспільного життя, невиправдане розширення ролі держави. Інші – на перший план виносять причини, що лежать в економіці, а саме: монополізм у всіх його проявах, еволюцію ринку, існування «тіньової економіки», недостатню ринкову культуру підприємницьких структур.

Серед факторів, що сприяють корупції, можна виділити фундаментальні, правові, організаційно-економічні, інформаційні, соціальні, культурно-історичні.

До фундаментальних факторів, що сприяють корупції, належать: недосконалість економічних інститутів та економічної політики; недосконалість системи прийняття політичних рішень; нерозвиненість конкуренції; надмірне державне втручання в економіку; монополізація окремих секторів економіки; контроль держави над ресурсною базою; низький рівень розвитку громадянського суспільства; неефективність судової системи.

Правовими факторами, що сприяють корупції, є: слабкість закону; відсутність чіткої законодавчої бази; часті зміни економічного законодавства; недотримання норм міжнародного права; неадекватні міри покарання за корупційні правопорушення; можливість впливу на судові рішення; наявність норм, що дозволяють суб'єктивну трактовку нормативних актів.

Серед організаційно-економічних факторів, що сприяють корупції, виділяють: слабкість системи контролю за розподілом державних ресурсів; громіздкий і неефективний бюрократичний апарат; відносно низька оплата труда службовців; дискримінація у доступі до інфраструктурних мереж; жорсткий торговий протекціонізм та інші форми дискримінації.

До інформаційних факторів, що сприяють корупції, належать: непрозорість державного механізму; інформаційна асиметрія; наявність офшорних зон; недостатність комплексних досліджень проблеми корупції.

Соціальними факторами, що сприяють корупції, є наявність кланових структур, традиції непотизму, експлуатація «дружніх стосунків», традиція надання дарунків-хабарів. До культурно-історичних факторів належить сформована система норм бюрократичної поведінки; масова культура, спрямована на поблажливе відношення до корупції; особливості історичного розвитку; надання малого значення поняттям чесності і честі.

Корупція має істотний вплив на формування державної влади. У виконавчій гілці влади це відбувається переважно шляхом плати за призначення на посаду (купівля-продаж посад), призначення на посаду не залежно від ділових якостей особи, а виходячи з її родинних зв'язків або особистої відданості.

Найбільш небезпечні прояви корупції у кадровій політиці на вищих щаблях виконавчої влади, оскільки керівники вищого рівня можуть створити цілу піраміду корумпованих відносин, що пронизує всі рівні влади. При цьому, стає неможливим зайняти ту або іншу посаду, виходячи лише з ділових і особистих якостей кандидата. Вирішальним моментом є плата за призначення, родинні (дружні) відносини з керівниками вищого рівня, іншими впливовими особами. Нерідко кадрові рішення безпосередньо в структурах влади приймаються лише формально; фактично, вони приймаються поза владних кабінетів – впливовими бізнесменами, керівниками організованих злочинних формувань, які контролюють той чи інший регіон або сферу діяльності.

Потенційно найбільш корумпованою є виконавча влада, оскільки її представники мають можливість розпоряджатися грошовими коштами, нерухомістю, матеріальними цінностями, вирішувати питання про

виділення земельних ділянок, оренди, притягнення до юридичної і фінансової відповідальності, видавати дозволи, ліцензії, кредити під гарантії Уряду і т.п.

У будь-якому прояві корупція має негативні наслідки в політичній, економічній і соціальній сферах. У політичній сфері це пов'язано з неможливістю здійснення демократичних принципів, зміщенням цілей політики від загальнонаціонального розвитку до забезпечення панування олігархічних угруповань, порушенням принципу верховенства закону, неефективністю політичних і судових інститутів, зменшенням довіри до влади, відчуженням її від суспільства, падінням престижу країни, зникненням реальної політичної конкуренції і в кінцевому підсумку фіаско держави.

Наслідками корупції в економічній сфері є неефективний розподіл і використання державних коштів і ресурсів, високі витрати при веденні бізнесу, зростання фінансових і комерційних ризиків, підвищення цін, зниження конкуренції, зростання тіньової економіки, податкові втрати, погіршення інвестиційного клімату, зниження інвестицій та ефективності економіки країни в цілому.

У соціальній сфері корупція призводить до зростання соціальної нерівності, бідності, нездатності влади вирішувати соціальні проблеми, посилення організованої злочинності, безкарності злочинців, створення мафіозних угруповань, дискредитації права в очах громадськості, падіння моральних норм, зростання соціальної напруженості.

У всіх розвинених країнах світу корупція розглядається як небезпечне для суспільства явище, яке переслідується законом. Справи про корумпованість видних політичних і державних діячів піддаються широкому розголосу. Чиновники, що запламували себе корупційними діями, незалежно від рангу, змушені залишати свої пости. За отримання хабара посадовою особою у Німеччині передбачене позбавлення волі до 6 років, у Франції – до 10 років, у США – до 5 років, в Японії – до 7 років.

У Китаї, де антикорупційне законодавство вважається одним з найжорсткіших у світі, всіх чиновників, помічених або запідозрених у махінаціях, чекає суворе покарання аж до страти. Також практикується відрубання рук хабарникам. З 2003 року було публічно розстріляно 10000 чиновників, чия вина була доведена, ще 120 тисяч отримали по 10-20 років ув'язнення. Незважаючи на це, високий рівень корупції в Китаї зберігається [3].

Основна тенденція в області боротьби з корупцією в світі – поступова комп'ютеризація всіх процесів, в яких може виникнути ризик хабарництва. Це явище називають «електронний уряд», он-лайн транзакції практично не залишають можливостей для передачі хабара або подарунка.

Серед першочергових антикорупційних заходів в Україні необхідно визнати необхідність модернізації системи державного управління. Модернізована повинна бути не сама система державної служби, а спосіб виконання державними службовцями своїх обов'язків. Нинішня організація роботи держапарату сприяє корупції. Будь-які адміністративні бар'єри, долаються хабарами, а отже, зусилля з викорінення хабарництва повинні бути загальними, всі повинні взяти на себе відповідальність за побудову нової державної системи. Вбачається за необхідне проведення наступних заходів:

- оптимізація чисельності держапарату;
- затвердження переліку інформації, яку органи державної служби зобов'язані робити публічно доступною;
- дотримання принципу колегіальності у всіх випадках прийняття життєво важливих для населення рішень;
- можливість оскарження рішень у вищестоящі органи й суд;
- підвищення оплати праці державних службовців;
- підвищення престижу державної служби;
- запровадження конкурсного відбору кандидатів в органи державної влади і управління;
- посилення контролю з боку органів місцевого самоврядування над державними службовцями та відповідальності за порушення закону.

Література

1. Рейтинг країн за рівнем корупції, 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gotoroad.ru/best/corruption>.
2. Про запобігання корупції : Закон України № 1700-VII від 14.10.2014 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.
3. Мізрах І. А. Сім найоригінальніших методів боротьби з корупцією / І. А. Мізрах // Антикоруційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.acrc.org.ua/ua/news-and-events/articles/all>.

Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ

**Роль та місце правоохоронних органів
у розбудові демократичної правової держави**

Матеріали

IX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

30 березня 2017 року

Одеса
ОДУВС
2017

УДК 351.74
ББК 67.401.133
Р68

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Р68 **Роль** та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: матеріали ІХ міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Одеса, 30 березня 2017 р. — Одеса: ОДУВС, 2017. — 195 с.

УДК 351.74
ББК 67.401.133

Продайко С. В.	
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА КОНТИНАНТАЛЬНОГО ШЕЛЬФА.....	38
Смик В. В.	
ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПОЗИЦІЇ СУДДІВ.....	41
Тарасенко Л. Б.	
ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В РОКИ БІЛЬШОВИЦЬКОЇ УКРАЇНІЗАЦІЇ (1923-1933 рр.).....	43
Філіпенко Т. В.	
ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ.....	45
Церковна О. В.	
ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ЗВ'ЯЗКУ З РЯТУВАННЯМ МАЙНА.....	47
Черкасова Є. А.	
НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ПОВЕДІНКУ МОЛОДІ.....	48
Шморгун О. В.	
ТЕМПОРАЛЬНІ МЕЖІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА НА ПРИЙНЯТТЯ СПАДЩИНИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	50
Юрченко М. М.	
ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	52
Янковська Н. М.	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ АДВОКАТА.....	53
СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ.	
Баранов С. О.	
ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ НЕЛЕГАЛЬНОЇ ТРУДОВІЙ МІГРАЦІЇ.....	56
Бессолицин С. Ю.	
ШЛЯХИ МІНІМІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ АДВОКАТИВ.....	59
Васильченко А. П.	
СУДОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ.....	60
Волох О. К.	
МІСЦЕ МВС УКРАЇНИ В СИСТЕМІ СУБ'ЄКТІВ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ.....	62
Градова О. О.	
ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО З ПРАВОПОРУШНИКАМИ.....	64
Запотоцька О. В.	
ПОНЯТТЯ «ПОВНОВАЖЕННЯ» ТА «КОМПЕТЕНЦІЯ» НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ ЯК ОРГАНУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....	65
Караїван І. І.	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	67
Король М. О.	
ВПЛИВ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ НА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ В СФЕРІ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ.....	68
Кудрявцев О. В.	
ФУНКЦІОНАЛЬНА ВІДОКРЕМЛЕНІСТЬ ЯК КРИТЕРІЙ ВИЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНОЇ ІНСПЕКЦІЇ У СИСТЕМІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ.....	70
Лиськов М. О.	
ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ САНКЦІЙ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ЛОТЕРЕЙНОЇ СФЕРИ.....	72
Мошак О. В.	
ОСНОВНІ НАПРЯМИ СУЧАСНОГО ЕТАПУ ЗДІЙСНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ.....	74
Муратова Д. Б.	
СПЕЦІАЛЬНІ ПРИНЦИПИ РЕАДМІСІЇ.....	76
Мурзо Є. О.	
МЕТОДИ ПЕРЕКОНАННЯ ТА ПРИМУСУ В АДМІНІСТРАТИВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ.....	77
Перушко М. О.	
ОКРЕМІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ВИКОНАННЯ ПОСТАНОВ ПРО НАКЛАДЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ СТЯГНЕНЬ.....	79